

dr hab. inż. Andrzej Urban
Akademia Policji w Szczecinie

Przypki, 8 czerwca 2026 r.

Arkusz recenzji rozprawy doktorskiej

Recenzja rozprawy doktorskiej: mgr Kingi Kajzer

na temat: *PARTYCYPACJA SPOŁECZNA JAKO CZYNNIK KSZTAŁTUJĄCY BEZPIECZEŃSTWO LOKALNE NA PRZYKŁADZIE GMIN WIEJSKIEJ I MIEJSKIEJ LUBARTÓW (MIASTA LUBARTÓW)*

w postępowaniu o nadanie stopnia doktora w dziedzinie: nauk społecznych w dyscyplinie: nauki o bezpieczeństwie.

Warunki, jakie powinna spełniać rozprawa doktorska, określone są w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r., poz. 1571). Niniejsza recenzja odnosi się do zapisów ww. ustawy, wskazując spełnienie, bądź niespełnienie konkretnych przepisów.

1. Prezentacja ogólnej wiedzy teoretycznej kandydata do stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej

Kandydatka do stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie w dysertacji korzysta z najnowszej literatury krajowej. Prezentuje i cytuje uznanych autorów, a także stara się konfrontować różne podejścia, wzbogacając je własnymi badaniami. Cytowane lub przywoływane treści innych autorów są zgodne z obszarem wiedzy związanym z dysertacją, a także prawidłowo dobrane. Podejście prezentowane przez Doktorantkę na podstawie przeprowadzonych analiz najnowszej literatury krajowej nie budzi wątpliwości w zakresie znajomości tej literatury traktującej o bezpieczeństwie, lokalnych społecznościach, partycypacji społecznej, czyli obszaru tematycznego dysertacji. Reasumując można przyjąć, że w rozprawie doktorskiej zaprezentowano najnowszą krajową literaturę obejmującą swoim zakresem obszar tematyczny rozprawy. W zakresie literatury międzynarodowej, Kandydatka ograniczyła się w swoich poszukiwaniach do doświadczeń europejskich między innymi Wielkiej Brytanii, Holandii czy Szwecji, a także doświadczeń amerykańskich. Także prezentowana literatura międzynarodowa stanowi swoisty kanon związany z tematem pracy.

Magister Kinga Kajzer wykazała się, w zaprezentowanej dysertacji, ogólną wiedzą teoretyczną z zakresu nauk o bezpieczeństwie, nie uniknęła jednak pewnych nieścisłości i uchybień.

Dla przykładu na stronie 10 napisała „Pomimo intensywnego rozwoju nauki o bezpieczeństwie nie wykształciły dotąd własnego, spójnego paradygmatu metodologicznego. Wynika to m.in. z ich interdyscyplinarnego charakteru, który sprawia, że dyscyplina ta czerpie z dorobku innych nauk – przede wszystkim z obszaru nauk społecznych, takich jak socjologia, nauki o polityce, nauki o administracji czy wcześniej nauki o obronności. To właśnie z tych dziedzin zapożyczane są koncepcje i rozwiązania metodologiczne, umożliwiające analizę zjawisk bezpieczeństwa w różnorodnych wymiarach: społecznym, instytucjonalnym, prawnym czy strategicznym”. Dalej, na stronie 11 „Zagadnienie partycypacji społecznej podejmowane jest w publikacjach naukowych z zakresu nauk społecznych, w tym: politologii, socjologii oraz zarządzania publicznego”.

Warto tu podkreślić, że kandydatka pisząc o dyscyplinach nauki (socjologia, nauki o polityce, czy nauki o administracji) nazywa je dziedzinami nauki. Poza tym nazwy dyscyplin naukowych od 2022 roku zmieniły nazwy i teraz to – nauki socjologiczne, nauki o polityce i administracji. Z rozporządzenia zniknęły także obszary nauk, o których wspomina Autorka dysertacji.

W tym zakresie Kandydatka do stopnia naukowego doktora powinna zwrócić większą uwagę na precyzję języka.

Na stronie 74 Doktorantka powołuje się na nieaktualne przepisy ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Z pewnością przytoczone zadania tej formacji nie tak zostały określone w ustawie w brzmieniu z 2024 roku, a na ten rok powołuje się doktorantka w przypisie 129. Świadczy to o brakach w wiedzy teoretycznej Kandydatki do stopnia naukowego doktora. Dlatego dla upewnienia się, że Doktorantka opanowała także ten obszar wiedzy teoretycznej proszę o zaprezentowanie aktualnych zadań Policji podczas publicznej obrony.

Drugi obszar recenzji w tym punkcie dotyczy umiejętności prowadzonej pracy naukowej. Treści dotyczące założeń badawczych prezentowane były we wstępie oraz rozdziale pierwszym, zatytułowanym Metodologiczne podstawy badań. Prezentowane w tym rozdziale treści wskazują główne założenia badawcze, ograniczenia, zmienne oraz wskaźniki. Autorka podzieliła proces badawczy na etap koncepcyjny, etap realizacji badań oraz etap finalizacji badań. Taki podział i sposób podejścia badawczego nie budzi wątpliwości i pozwala na prawidłowe przeprowadzenie badań.

Doktorantka określiła temat pracy w następujący sposób: **PARTYCYPACJA SPOŁECZNA JAKO CZYNNIK KSZTAŁTUJĄCY BEZPIECZEŃSTWO LOKALNE NA PRZYKŁADZIE GMIN WIEJSKIEJ I MIEJSKIEJ LUBARTÓW (MIASTA LUBARTÓW)**. Następnie przedstawiła zarys sytuacji problemowej. Opis ten pozwala zrozumieć zamysł badawczy oraz precyzyjnie wskazuje obszar niewiedzy. W dalszej części rozdziału pierwszego sformułowano przedmiot badań. „Przedmiotem badań własnych były zjawiska i procesy związane z zaangażowaniem mieszkańców oraz ich wpływ na kształtowanie bezpieczeństwa

lokalnego”. Następnie sformułowany został cel badań określony jako „zdiagnozowanie zakresu i sposobu oddziaływania partycypacji społecznej na bezpieczeństwo lokalne mieszkańców gmin wiejskiej i miejskiej Lubartów (miasta Lubartów) oraz zidentyfikowanie działań, które mogą zwiększyć zaangażowanie tych społeczności w procesy związane z zapewnianiem bezpieczeństwa”. Kandydatka sformułowała także cele szczegółowe:

1. Próba określenia roli społeczności lokalnej w procesie kształtowania bezpieczeństwa lokalnego, ze szczególnym uwzględnieniem mechanizmów współpracy między mieszkańcami a podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.
2. Przeanalizowanie dostępnych form partycypacji społecznej w obszarze bezpieczeństwa lokalnego oraz określenie możliwości zaangażowania wspólnoty lokalnej w działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa.
3. Zbadanie związku pomiędzy partycypacją społeczną a bezpieczeństwem lokalnym w gminie wiejskiej i miejskiej Lubartów (mieście Lubartów), ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania mieszkańców oraz współpracy z instytucjami samorządowymi.
4. Zidentyfikowanie czynników wpływających na współuczestnictwo partycypacji społecznej w badanych gminach w sferze bezpieczeństwa lokalnego oraz opracowanie propozycji zmian i działań mających na celu jego rozwój i wzmocnienie.

W zakresie sformułowanego tematu pracy, określonego przedmiotu badań, problemów badawczych, celu badań zauważam pewną niespójność. W zasadzie wszystkie aspekty założeń badawczych dotyczą bezpieczeństwa lokalnego. Autorka w ograniczeniach napisała o bezpieczeństwie lokalnym, jednak w rozprawie analizuje inicjatywy społeczne dotyczące także porządku publicznego. Porządkowi publicznemu poświęca znaczną część rozprawy. Porządek publiczny lub jego brak jest szczególnie ważny w lokalnych społecznościach, stanowić może podstawę do wpływu na ocenę poczucia bezpieczeństwa przez obywateli. Sprawy porządku publicznego lub jego braku często są powodem zwiększonej lub zmniejszonej aktywności obywateli. Reasumując aspekt porządku publicznego był wyeksponowany w rozprawie lecz na zakres tego rozszerzenia nie wskazuje tytuł rozprawy i przytoczone wyżej ograniczenia, przedmiot badań oraz problemy badawcze.

Z punktu widzenia umiejętności prowadzenia badań naukowych istotna jest także umiejętność formułowania ograniczeń badawczych. Takie ograniczenia Kandydatka do stopnia naukowego doktora opisała w podrozdziale 1.7, który zatytułowała Proces badawczy i jego ograniczenia. Autorka dokonała klasycznego podziału na ograniczenia logiczne, czasowe oraz przestrzenne. Ograniczenia logiczne - „zastosowano ograniczenie logiczne poprzez zawężenie przedmiotu badań do wybranych aspektów bezpieczeństwa lokalnego, przy czym podejmowana była również tematyka bezpieczeństwa publicznego oraz społecznego jako kontekstu poznawczego. Zrezygnowano natomiast z pogłębionej analizy kwestii związanych z bezpieczeństwem ekonomicznym, ekologicznym czy zdrowotnym”.

Ograniczenie przestrzenne - „Ograniczenie przestrzenne niniejszego badania wynikało z przyjęcia lokalnego charakteru analizy oraz zawężenia obszaru badawczego do dwóch

jednostek administracyjnych: gmin wiejskiej i miejskiej Lubartów (miasta Lubartów)". Ograniczenia czasowe – „Badania teoretyczne obejmowały lata 2000–2025.” Jednak w wielu miejscach dysertacji spotykamy się z badaniami z przedziału czasowego 2019-2024.

Proszę podczas publicznej obrony wyjaśnić dlaczego tak istotną częścią pracy doktorskiej były sprawy porządku publicznego mimo, że na ten zakres zainteresowań badawczych nie wskazują założenia badawcze. Dodatkowo proszę także wyjaśnić ograniczenia czasowe.

Stwierdzam, że tytuł rozprawy, przedmiot badań, cele badań naukowych oraz ograniczenia badawcze są spójne, właściwie sformułowane oraz zrozumiałe (z wyjątkiem uwag poczynionych powyżej). Także opracowanie wyników badań jest prawidłowe. Czytelne wykresy, tabele oraz sprawne komentarze powodują, że mimo stosunkowo dużej objętości pracy Autorce udało się prawidłowo zaprezentować uzyskane wyniki prowadzonych badań naukowych, co jest ważną umiejętnością badacza. W zakresie analizy statystycznej danych empirycznych wykorzystano program IBM SPSS Statistics v.29.0, a zadanie to Doktorantka powierzyła firmie zewnętrznej.

Podsumowując tę część recenzji, stwierdzam posiadanie przez Kandydatkę do stopnia naukowego doktora posiadanie ogólnej wiedzy teoretycznej oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, pomimo występujących uchybień w zakresie precyzyjnego i konsekwentnego opisu tego procesu.

2. Rozwiązanie oryginalnego problemu naukowego oraz zastosowanie wyników badań własnych w sferze społecznej

Kandydatka do stopnia naukowego doktora sformułowała problem badawczy, a następnie poprzez jego dekompozycję problemy szczegółowe. Problem badawczy sformułowany został w następujący sposób: „Czy i w jakim zakresie partycypacja społeczna kształtuje bezpieczeństwo mieszkańców gmin wiejskiej i miejskiej Lubartów oraz jakie działania mogą zwiększyć zaangażowanie tych społeczności w zapewnianie bezpieczeństwa lokalnego?”.

Problemy szczegółowe zostały sformułowane w następujący sposób:

1. „Jaka jest rola społeczności lokalnej w procesie kształtowania bezpieczeństwa lokalnego?
2. W jakich sposobach partycypacji społecznej związanych z bezpieczeństwem lokalnym może uczestniczyć wspólnota lokalna?
3. Jak partycypacja społeczna oddziałuje na poziom bezpieczeństwa lokalnego w gminach wiejskiej i miejskiej Lubartów (mieście Lubartów)?
4. Jak rozwój partycypacji społecznej w sferze bezpieczeństwa postrzegają mieszkańcy badanych gmin i przedstawiciele wybranych podmiotów bezpieczeństwa lokalnego?”

Problemy badawcze zostały sprecyzowane poprzez podanie głównego celu badań oraz celów szczegółowych. W podrozdziale 1.1 zatytułowanym Zarys sytuacji problemowej Autorka słusznie zauważa, że „Krytyczna analiza literatury przedmiotu doprowadziła do określenia luki poznawczej, którą stanowi brak szczegółowych badań teoretycznych oraz empirycznych ukazujących zależności między partycypacją społeczną a bezpieczeństwem lokalnym. W szczególności brakuje pogłębionej wiedzy empirycznej, dotyczącej rzeczywistego funkcjonowania takich systemów z perspektywy społeczności lokalnych zarówno w zakresie ich zaangażowania, jak i mechanizmów współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo. Niejasny pozostaje także stopień, w jakim społeczność lokalna identyfikuje się jako podmiot współodpowiedzialny za proces kształtowania bezpieczeństwa lokalnego oraz jak postrzega rolę instytucji publicznych w tym zakresie.

W celu wypełnienia luki badawczej przyjęto założenie, iż rozważania teoretyczne powinny się odnosić do podstawowych koncepcji oraz dorobku naukowego w zakresie partycypacji społecznej i bezpieczeństwa lokalnego, opierając się na interdyscyplinarnej literaturze z obszaru nauk społecznych. Natomiast badania własne skoncentrują się na analizie sytuacji społeczności lokalnych w gminie wiejskiej oraz miejskiej Lubartów (mieście Lubartów). Wybór tych jednostek administracyjnych jako terenu badań nie jest przypadkowy – zarówno miasto Lubartów, jak i otaczająca je gmina wiejska charakteryzują się zróżnicowanym potencjałem społecznym, typowym dla wielu obszarów Polski. Jednocześnie są to społeczności, w których szczególnie widoczne są wyzwania związane z bezpieczeństwem lokalnym oraz aktywnością obywatelską. To sprawia, że mogą stanowić one obszar badań w kontekście analizy wpływu partycypacji społecznej na poziom bezpieczeństwa w środowisku lokalnym (wiejskim i miejskim)”. Przedstawione problemy badawcze, główny i szczegółowe, dodatkowo sformułowane cele badawcze oraz opis sytuacji problemowej wskazuje na fakt, że przedstawiony problem badawczy można nazwać problemem naukowym.

W podrozdziale 1.6 zatytułowanym Metody, techniki i narzędzia badawcze Kandydatka do stopnia naukowego doktora stwierdza, że dla rozwiązania problemu badawczego należało zastosować metody teoretyczne i empiryczne. W dalszej części tego podrozdziału opisuje do czego użyła metod teoretycznych i empirycznych. W kolejnych rozdziałach Autorka wskazywała, który problem szczegółowy został rozwiązany w poszczególnych rozdziałach, a dodatkowo formułuje pomocnicze problemy badawcze. Autorka przedstawiła metody, techniki i narzędzia badawcze, a także zmienne i wskaźniki.

Reasumując stwierdzam, że Kandydatka do stopnia naukowego doktora wykazała się umiejętnością dostrzegania i prawidłowej identyfikacji problemu naukowego, uzasadniania jego istnienia, a także osadzenia go w aktualnych uwarunkowaniach prawnych i praktycznych. Koncepcja badań została zbudowana prawidłowo, a ich realizacja pozwoliła na rozwiązanie zidentyfikowanych problemów. Problemy badawcze oraz hipotezy są logicznie powiązane z celami pracy, przedmiotem badań oraz tytułem dysertacji. Prawidłowo zaprezentowano proces badawczy, a układ dysertacji odwołuje się do poszczególnych problemów badawczych rozwiązanych w kolejnych rozdziałach. Kolejne rozdziały, tytułami oraz swoją zawartością przedstawiają rozwiązania poszczególnych problemów szczegółowych. Metody badawcze zostały dobrane i zastosowane prawidłowo, adekwatnie do charakteru problemu. Kandydatka właściwie dobrała także techniki i narzędzia badawcze, poprawnie je wykorzystując w praktyce badawczej. Wykazała się także zdolnością do krytycznego analizowania danych, wskazywania ograniczeń oraz syntetyzowania wniosków. Tu jednak wskazać można pewne uchybienia, pozostające bez wpływu na ostateczną, pozytywną opinię.

Na stronie 195 Doktorantka opisuje próbę badawczą dla metody sondażu diagnostycznego i techniki ankietowania. „Łącznie w badaniu sondażowym brało udział 721

JAKO CZYNNIK KSZTAŁTUJĄCY BEZPIECZEŃSTWO LOKALNE NA PRZYKŁADZIE GMIN WIEJSKIEJ I MIEJSKIEJ LUBARTÓW (MIASTA LUBARTÓW) spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1571). Wnioskuje do Rady Naukowej Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach o dopuszczenia Pani Kingi Kajzer do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

.....
podpis